

The Invention of Chutzpah

Chutzpah (חוצפא), n. barefacedness, boldness; from *chatzaf* (חצף), v. to bare.

M. Sota 9.15

In the messianic period *chutzpah* will prevail - בעקבות משיחא חוצפא יסגא

B. Sanhedrin 105a

Chutzpah carries its point, even against Heaven - חוצפא אפילו כלפי שמיא מהני

B. Sanhedrin 105a

Chutzpah is royalty without a crown - חוצפא מלכותא בלא תאגא היא

Devarim (Deutoronomy) 13.1

Everything I command you that you shall be careful to do it. You shall neither add to it, nor subtract from it.

ספר דברים יג.א

אֶת כָּל־הַדְּבָר אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם אֹתוֹ תִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת לֹא־תִסְף עָלָיו וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ.

B. Gittin 56b

[Rabban Yochanan ben Zakkai] said: Give me Yavne and her Sages and the family chain of Rabban Gamliel.

גיטין נו.ב

אמר ליה: תן לי יבנה וחכמיה ושושילתא דרבן גמליאל.

M. Avot 2.11

Rabbi Eliezer ben Hyrcanus is like a plastered cistern which does not lose a drop.

אבות ב.יא

רבי אליעזר בן הורקנוס בור סוד שאינו מאבד טפה.

B. Taanit 7a

The daughter of the Roman emperor addressed Rabbi Yehoshua ben Chananiah: "O glorious Wisdom in an ugly vessel!" He replied: "Does not your father keep wine in an earthenware vessel?" She asked: "Wherein else shall he keep it?" He said to her: "You who are nobles should keep it in vessels of gold and silver." She had the wine put in vessels of gold and silver and it turned sour.

תענית ז.א

כדאמרה ליה ברתיה דקיסר לרבי יהושע בן חנניה: אי, חכמה מפוארה בכלי מכוער, אמר לה: אביך רמי חמרא במני דפחרא. אמרה ליה: אלא במאי נירמי? אמר לה: אתון דחשביתו, רמו במאני דהבא וכספא. אזלה ואמרה ליה לאבוה. רמיא לחמרא במני דהבא וכספא, ותקיף.

B. Baba Metzia 59b

It happened one day that Rabbi Eliezer brought forward every imaginable argument, but the rabbis did not accept any of them. He said to them: "If the halacha is according to me, let this carob tree prove it!" Thereupon the carob tree was torn up a hundred *amot*, others say, four hundred *amot*. "Proof cannot be brought from a carob tree," they retorted. Again he said to them: "If the halacha is according to me, let the stream of water prove it!" Whereupon the stream of water flowed backwards. "Proof cannot be brought from a stream of water," they rejoined. Again he urged: "If the halacha agrees with me, let the walls of the academy prove it," whereupon the walls inclined to fall. But Rabbi Yehoshua rebuked them, saying: "When scholars are engaged in a halachic dispute, what business is it of yours?" Hence they did not fall, in honour of Rabbi Yehoshua, nor did they straighten, in honour of Rabbi Eliezer, and they are still thus inclined.

Again he said to them: "If the halacha is according to me, then let the Heavens prove it." And a *bat kol* called out: "Why do you dispute with Rabbi Eliezer, seeing that in all matters the halacha agrees with him!" Then Rabbi Yehoshua rose to his feet and exclaimed: *Lo bashamayim hi* - It is not in Heaven! What did he mean by this? Said Rabbi Yirmiah: "The Torah has already been given at Mount Sinai; and therefore we pay no attention to Heavenly voices, because You have long since written in the Torah at Mount Sinai, *Acharei rabim lehatot* - Side with the majority."

Rabbi Natan met Eliyahu Hanavi and asked him: "What did the Holy One, Blessed be He, do in that hour?" "God laughed and said, 'My children have defeated Me, My children have defeated Me.'"

On that day all objects which Rabbi Eliezer had declared clean were brought and burnt in fire. Then they took a vote and excommunicated him. Said they, "Who shall go and inform him?" "I will go," answered Rabbi Akiva, "lest an unsuitable person go and inform him, and thus destroy the whole world." What did Rabbi Akiva do? He clothed himself in black garments and wrapped himself in black, and sat at a distance of four *amot* from him. "Akiva," said Rabbi Eliezer to him, "why is this day different from all other days?" "Master," he replied, "it appears to me that your companions have separated themselves from you."

Thereupon he too rent his garments, took off his shoes, removed his seat and sat on the earth, whilst tears streamed from his eyes. The world was then smitten: a third of the olive crop, a third of the wheat, and a third of the barley crop. Some say, the dough in women's hands swelled up.

בבא מציעא נט.ב

באותו היום השיב רבי אליעזר כל תשובות שבעולם ולא קיבלו הימנו. אמר להם: אם הלכה כמותי - חרוב זה יוכיח. נעקר חרוב ממקומו מאה אמה, ואמרי לה: ארבע מאות אמה: אמרו לו: אין מביאין ראיה מן החרוב. חזר ואמר להם: אם הלכה כמותי - אמת המים יוכיחו. חזרו אמת המים לאחוריהם. אמרו לו: אין מביאין ראיה מאמת המים. חזר ואמר להם: אם הלכה כמותי - כותלי בית המדרש יוכיחו. הטו כותלי בית המדרש ליפול. גער בהם רבי יהושע, אמר להם: אם תלמידי חכמים מנצחים זה את זה בהלכה - אתם מה טיבכם? לא נפלו מפני כבודו של רבי יהושע, ולא זקפו מפני כבודו של רבי אליעזר, ועדין מטין ועומדין.

ואמר להם: אם הלכה כמותי - מן השמים יוכיחו. יצאתה בת קול ואמרה: מה לכם אצל רבי אליעזר שהלכה כמותו בכל מקום. עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: לא בשמים היא! מאי לא בשמים היא? אמר רבי ירמיה: שכבר נתנה תורה מהר סיני, אין אנו משגיחין בבת קול, שכבר כתבת בהר סיני בתורה, אחרי רבים להטת.

אשכחיה רבי נתן לאליהו אמר ליה: מאי עביד קודשא בריך הוא בההיא שעתא? - אמר ליה: קא חייך ואמר נצחוני בני, נצחוני בני.

אותו היום הביאו כל טהרות שטיהר רבי אליעזר ושרפום באש, ונמנו עליו וברכוהו. ואמרו: מי ילך ויודיעו? אמר להם רבי עקיבא: אני אלך, שמא ילך אדם שאינו הגון ויודיעו, ונמצא מחריב את כל העולם כולו. מה עשה רבי עקיבא? לבש שחורים, ונתעטף שחורים, וישב לפניו בריחוק ארבע אמות. - אמר לו רבי אליעזר: עקיבא, מה יום מיומים? אמר לו: רבי, כמדומה לי שחבירים בדילים ממך.

אף הוא קרע בגדיו וחלץ מנעליו, ונשמט וישב על גבי קרקע. זלגו עיניו דמעות, לקה העולם שלישי בזיתים, ושליש בחטים, ושליש בשעורים. ויש אומרים: אף בצק שבידי אשה טפח.

B. Baba Metzia 59b (cont'd)

Great was the calamity that befell that day, for everything at which Rabbi Eliezer cast his eyes was burned up. Rabban Gamliel too was travelling in a ship, when a huge wave arose to drown him. "It appears to me," he reflected, "that this is on account of none other than Rabbi Eliezer ben Hyrcanus." Thereupon he arose and exclaimed, "Master of the universe! You know full well that I have not acted for my honour, nor for the honour of my father's house, but for Your sake, so that strife may not multiply in Israel!" At that the raging sea subsided.

Ima Shalom was Rabbi Eliezer's wife, and sister to Rabban Gamliel. From the time of this incident onwards she did not permit him to fall upon his face. Now a certain day happened to be New Moon, but she mistook a full month for a shorter one. Others say, a beggar came and stood at the door, and she took out some bread to him. On her return she found him fallen on his face. "Get up!" she cried out to him, "you have killed my brother!" In the meanwhile an announcement was made from the house of Rabban Gamliel that he had died. 'How do you know that my prayer led to his death?' he asked her. "I have this tradition from my father's house: All gates are locked, excepting the gates of wounded feelings."

בבא מציעא נט.ב

אך גדול היה באותו היום, שבכל מקום שנתן בו עיניו רבי אליעזר נשרף. ואף רבן גמליאל היה בא בספינה, עמד עליו נחשול לטבעו. אמר: כמדומה לי שאין זה אלא בשביל רבי אליעזר בן הורקנוס. עמד על רגליו ואמר: רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי, ולא לכבוד בית אבא עשיתי, אלא לכבודך, שלא ירבו מחלוקות בישראל. נח הים מזעפו.

אימא שלום דביתהו דרבי אליעזר אחתיה דרבן גמליאל הואי. מההוא מעשה ואילך לא הוה שבקה ליה לרבי אליעזר למיפל על אפיה. ההוא יומא ריש ירחא הוה, ואיחלף לה בין מלא לחסר. איכא דאמרי: אתא עניא וקאי אבבא, אפיקא ליה ריפתא. אשכחתינה דנפל על אנפיה, אמרה ליה: קום, קטלית לאחי. אדהכי נפק שיפורא מבית רבן גמליאל דשכיב. אמר לה: מנא ידעת? אמרה ליה: כך מקובלני מבית אבי. כל השערים ננעלים חוץ משערי אונאה.

Devarim (Deuteronomy) 30.11-14

For this commandment which I command you this day, is not concealed from you, nor is it far away. *It is not in Heaven*, that you should say, 'Who will go up to heaven for us and fetch it for us, to tell it to us, so that we can fulfill it?' Nor is it beyond the sea, that you should say, 'Who will cross to the other side of the sea for us and fetch it for us, to tell it to us, so that we can fulfill it?' Rather, this thing is very close to you; it is in your mouth and in your heart, so that you can fulfill it.

Shemot (Exodus) 23.2

You shall not follow the majority for evil; when you testify in court, don't *side with the majority* to pervert justice.

ספר דברים ל.א-יד

כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם לֹא־נִפְלְאת הִוא מִמֶּךָ וְלֹא־רְחֹקָה הִוא: לֹא בַשָּׁמַיִם הִוא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה־לָנוּ הַשָּׁמַיְמָה וְיִקְחֶהָ לָנוּ וְיִשְׁמַעֲנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָה: וְלֹא־מֵעֵבֶר לַיָּם הִוא לֵאמֹר מִי יַעֲבֹר־לָנוּ אֶל־עֵבֶר הַיָּם וְיִקְחֶהָ לָנוּ וְיִשְׁמַעֲנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָה: כִּי־קְרוֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד בְּפִיךָ וּבְלִבְךָ לַעֲשׂוֹת:

ספר שמות כג.ב

לֹא־תִהְיֶה אַחֲרֵי־רַבִּים לָרַעַת; וְלֹא־תַעֲנֶה עַל־רַב לְנִטַּת אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטֹּת:

Rambam, Hilchot Mamrim 2.9

A court has the authority to issue a decree and forbid something which is permitted and make its decree binding. Similarly, it has the authority, as a temporary measure, to release the Torah's prohibitions. What then is the meaning of the scriptural prohibition: "Do not add to it and do not detract from it?" The intent is that they do not have the authority to add to the words of the Torah or to detract from them, *establishing the matter forever* as part of either the Written or the Oral Torah.

רמב"ם, הלכות ממרים ב.ט

הואיל ויש לבית דין לגזור ולאסור דבר המותר ויעמוד איסורו לדורות וכן יש להן להתיר איסורי תורה לפי שעה מהו זה שהזהירה תורה לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו, שלא להוסיף על דברי תורה ולא לגרוע מהן ולקבוע הדבר לעולם בדבר שהוא מן התורה בין בתורה שבכתב בין בתורה שבעל פה.

Midrash Tehillim (Psalms) 12.4

Rabbi Yannai taught: The words of the Torah were not given as clear-cut decisions. For with every word which the Holy One, blessed be He, spoke to Moses, He offered him forty-nine arguments by which a thing may be proven clean and forty-nine other arguments by which it may be proved unclean. When Moses asked: "Master of the universe, in what way shall we know the true sense of the law?" God replied: "The majority is to be followed: when a majority says it is unclean, it is unclean; when a majority says it is clean, it is clean."

מדרש תהלים יב.ד

אמר רבי ינאי לא ניתנה דברי תורה חתיכין, אלא על כל דבור שהיה אומר הקב"ה למשה היה אומר מ"ט פנים טהור, ומ"ט פנים טמא, אמר לפניו רבוננו של עולם עד מתי נעמוד על בירורו של דבר, אמר ליה אחרי רבים להטות, רבו המטמאין טמא, רבו המטהרין טהור.

Rabbi Abbahu said in the name of Rabbi Yonatan: Rabbi Akiva had a faithful disciple named Rabbi Meir, who with forty-nine arguments from Scripture could prove even a reptile clean, and with forty-nine other arguments could prove it unclean.

רבי אבהו בשם רבי יונתן אמר תלמיד וותיק היה לו ל רבי עקיבא, ורבי מאיר שמו, והיה מטהר את השרץ מן התורה במ"ט פנים טהור, ובמ"ט פנים טמא.

Rabbi Yehoshua ben Levi said: Even children living in the days of Shaul and David and in the days of Shmuel knew those subtle distinctions of the law which elaborate forty-nine arguments by which a thing may be proven clean, and forty-nine other arguments by which it may be proven unclean.

רבי יהושע בן לוי אמר תינוקות שהיו בימי שאול ודוד ובימי שמואל, היו יודעין לדרוש את התורה במ"ט פנים טהור, ובמ"ט פנים טמא.

Eicha (Lamentations) Rabba 1.19

When [Rabbi Yehoshua] entered the city, he met a little girl standing and filled her pitcher from the well. He said to her: "Give me some water to drink." She replied: "Both for you and your ass." When he had drunk and was turning to go away, he said to her: "My daughter, you have acted just like Rivka!" She retorted: "I have acted like Rivka but you have not acted like Eliezer!"

איכה רבה א.יט

כיון שנכנס לעיר מצא תינוקת עומדת ממלאה מן העין, אמר לה השקיני מים, אמרה ליה לך ולחמורך, כיון ששתה ופנה לילך, אמר לה בתי עשית כמעשה רבקה! אמרה ליה אני עשיתי כמעשה רבקה ואתה לא עשית כמעשה אליעזר!